

NORCODES VISJONER OG STRATEGIER

Norcodes visjoner og strategier, Del 1

Vedtatt av Norcodes styre 29.8.2011

Norcode er en forening som ble opprettet i 2007 av fem norske organisasjoner som har kollektiv forvaltning av rettigheter til åndsverk m.v. som oppgave. De fem er BONO, Gramo, Kopinor, Norwaco og TONO. Disse eies og drives av i alt 37 norske grunnorganisasjoner av rettighetshavere (opphavsmenn, utøvere, forleggere og produsenter) (1) eller direkte av rettighetshavere enkeltvis. Grunnorganisasjonene og rettighetshaverne representerer flere kulturområder, som musikk, litteratur, film/audiovisuelt materiale, samt billedkunst og fotografi. Norcodes formål er formulert i vedtektene (2). Arbeidet skjer i overensstemmelse med denne virksomhetsideen:

VIRKSOMHETSIDÉ

Norcode samordner, utvikler og initierer rettighetshavernes internasjonale engasjementer og prosjekter på opphavsrettens område og skaffer økonomisk støtte til dem både fra rettighetshavernes organisasjoner, fra andre private organisasjoner så vel som fra offentlige myndigheter.

VISJON

Norcodes visjon for fremtiden er at rettighetshavere i utviklingsland skal nyte vern gjennom god lovgivning, sterke grunnorganisasjoner og effektive forvaltningsorganisasjoner. En slik kulturell infrastruktur vil gi dem rimelig vederlag for sitt arbeid, sikre deres ideelle rettigheter, gi stimulans til nyskaping, styrke deres organisasjons- og ytringsfrihet, gi bedre

muligheter for spredning av deres åndsverk og arbeider i eget land og internasjonalt, samt sørge for at de blir fullverdige deltakere i det internasjonale opphavsrettssystemet.

SENTRALE VERDIER

I FNs verdenserklæring om menneskerettigheter, heter det i art. 27: «Enhver har rett til beskyttelse av de åndelige og materielle interesser som er et resultat av ethvert vitenskapelig, litterært eller kunstnerisk verk som han har skapt.» Norcode arbeider for å sikre denne og andre viktige menneskerettigheter.

Sentrale verdier i Norcodes utviklingsarbeid er:

Likeverdige konkurransebetingelser.

Utvikling av rettigheter på det kulturelle feltet må på grunnlag av likhetsprinsippet bidra til å styrke nasjonale og lokale kulturindustrier og sikre disses rettigheter og muligheter i konkurranse med den multinasjonale kulturindustrien.

Respekt. Utviklingsarbeid i regi av Norcode skal bygge på respekt for dem utviklingen angår. Det innebærer også respekt for og anerkjennelse av forskjellige kulturelle uttrykksmåter og kulturelle, sosiale og økonomiske forhold i det enkelte land.

Organisasjons- og ytringsfrihet. Gjennom støtte til bygging av organisasjoner for kulturarbeidere skal Norcode bidra til aktiv deltakelse i slike prosesser og derved sikre organisasjons- og ytringsfrihet.

Verdighet. Kulturarbeidere i utviklingsland skal møtes av Norcode som myndige mennesker. Deres verdighet må respekteres og kunnskap om utvikling skal formidles gjennom åpen diskusjon.

Åpenhet og innsyn. Alle beslutningsprosesser

i Norcode-støttede prosjekter skal være åpne for innsyn. De skal kunne drøftes og debatteres slik at beslutningstakere kan stilles til ansvar.

Demokrati. Utviklingsprosesser der Norcode bidrar, skal være tuftet på godt styresett og bygge på en grunnleggende forståelse av den rolle demokratiske prosesser spiller for mangfoldet i kulturelle og kunstneriske uttrykk. Sikring av opphavsrett og kulturelle rettigheter innebærer å styrke demokratiet. Et demokratisk prinsipp forutsetter også at det finnes en gjensidig relasjon mellom sivil samfunn og stat, og disses institusjoner. Rettigheter må lovfestes og begrunnes politisk, og de må respekteres og håndheves.

PRIMÆROPPGAVER

Norcode har følgende primæroppgaver som skal nås gjennom faglig og teknologisk bistand, kompetanseutvikling og andre tiltak:

Innføring i og utvikling av lovgivning

Norcode skal gi innføring i og assistanse med utvikling av lovgivning på opphavrettens og kulturens område. Dette innebærer også spredning av kunnskap om internasjonale konvensjoner. World Intellectual Property Organization (WIPO) er en viktig samarbeidspartner på dette feltet.

Etablering av grunnorganisasjoner for rettighetshavere

Norcode skal bidra til bygging av sterke grunnorganisasjoner for opphavsmenn, utøvere, forleggere og produsenter i utviklingsland ved at norske organisasjoner deler erfaringer og kunnskap.

Etablering av organisasjoner for kollektiv rettighetsforvaltning

Norcode skal støtte etablering av forvaltningsorganisasjoner slik at både økonomiske og ideelle rettigheter kan ivaretas på en kostnadseffektiv måte.

Ressurser

For å utføre disse oppgavene må Norcodes medlemmer (som har over 100 kompetente

medarbeidere) og rettighetshavernes 37 grunnorganisasjoner og deres ansatte og tillitsvalgte medvirke aktivt. Norcodes administrasjon har som en sentral oppgave å sikre både økonomiske og praktiske bidrag (fagekspertise) fra rettighetshavernes organisasjoner til Norcodes arbeid. Den skal også sikre økonomisk støtte fra myndigheter og andre (f.eks. norsk næringsliv i utviklingsland).

Primæroppgavene skal løses gjennom følgende strategiske prioriteringer:

Fokus

Tyngden av engasjementer på nasjonalt plan bør rettes inn mot

- utviklingsland i Afrika og Øst-Asia som har en elementær opphavsrettslovgivning og en fungerende stat og infrastruktur, uavhengig av styreform
- land hvor engelsk er et anvendelig språk
- land hvor norske bistandsmyndigheter har et engasjement

Tiltak på internasjonalt plan bør begrenses til såkalte 03-land (jf. listen godkjent av utviklingskomiteen i OECD).

Nasjonale interesser

Både på lovgivningen og organisasjonsbyggingens område er ulike løsninger tatt i bruk i forskjellige land. Norcode skal bidra til at alternativene presenteres på en saklig måte, og skal ikke kreve at norske eller nordiske modeller eller løsninger blir benyttet. Rettighetshavere i utviklingsland skal oppmuntres til å utvikle løsninger som tjener deres nasjonale interesser.

Gjensidighetsavtaler mellom forvaltningsorganisasjonene

Norcode skal oppmuntre etablerte forvaltningsorganisasjoner til å inngå avtaler med forvaltningsorganisasjoner i utviklingsland.

Kontroll og evaluering

Alle prosjekter Norcode engasjerer seg i skal benytte de høyeste standarder med hensyn til regnskapsførsel og revisjon. De skal dessuten evalueres fortløpende og grundig.

Norcodes visjoner og strategier, Del 2

Prioriterte oppgaver

På bakgrunn av den visjon og de strategier som kommer til uttrykk i Del 1, arbeider Norcode for å gjennomføre følgende prioriterte oppgaver:

INNFØRING I LOVGIVNING OG I KOLLEKTIV FORVALTNING AV RETTIGHETER

Det er stort behov for kunnskap om rettigheter i de fleste utviklingsland. Norcode ønsker å gi sitt bidrag på følgende måter:

Studiebesøk i Norge

Norcode kan invitere personer som representerer rettighetshavere og/eller myndigheter i utviklingsland til å besøke Norge. Slike studiebesøk kan både gi teoretisk kunnskap om rettigheter og praktisk kunnskap om hvordan rettigheter forvaltes bl.a. gjennom besøk hos Norcodes medlemsorganisasjoner.

Internasjonale opphavsrettskurs

I samarbeid med WIPO tar Norcode sikte på å arrangere kurs som dekker sentrale emner knyttet til opphavsrett og forvaltningen av denne. Hvert annet år legges det opp til et tre ukers kurs, fordelt på to uker i Norge og en uke i et utviklingsland, med bred internasjonal deltakelse. I de mellomliggende årene tar Norcode sikte på å arrangere regionale kurs for en mindre gruppe land. Norcode ønsker også å ta i bruk interaktive læringsmetoder som vil gjøre det mulig med spesialtilpasning av framdrift og implementering for den enkelte deltaker.

I tillegg til WIPO, vil organisasjoner som IFRRO, CISAC og SCAPR, samt det juridiske fagmiljøet i Norge, kulturdepartementet som opphavsrettslig fagdepartement og de norske forvaltningsorganisasjonene og deres medlemmer, være viktige samarbeidspartnere. Norcode vil søke om et vesentlig finansieringsbidrag for denne virksomheten fra norske myndigheter.

Nasjonale og regionale seminarer om rettigheter

Norcode tar sikte på å støtte nasjonale og regionale seminarer om opphavsrett i utviklingsland. De kan dekke et eller flere områder for kollektiv forvaltning av rettigheter.

Bistand med lovgivning

Det kan oppstå behov for å utvikle og oppdatere lovgivning på opphavsrettens og kulturens område. Norcode kan bidra til at norske fagfolk gir slik bistand.

BYGGING AV GRUNNORGANISASJONER

For at det sivile samfunn skal fungere på kulturfeltet må rettighetshaverne være organisert. Foreninger for forfattere, billedkunstnere, musikere osv. samt for deres foreleggere og produsenter, må etableres, og kunne opptre som effektive interesseorganisasjoner. Slike grunnorganisasjoner kan også være byggeklosser ved etablering av forvaltningsorganisasjoner.

Norcode vil søke å etablere slike grunnorganisasjoner i de land vi engasjerer oss i gjennom et samarbeid med tilsvarende organisasjoner i Norge på følgende måter:

Studiebesøk i Norge

Besøk vil gjelde personer som representerer rettighetshaverne og deres organisasjoner. Slike tiltak kan gi kunnskap om hvordan norske organisasjoner arbeider og fungerer gjennom besøk hos norske grunnorganisasjoner.

Organisatorisk og økonomisk støtte
Med støtte fra Norcode bør norske organisasjoner kunne bistå med utvikling av vedtekter, etablering av styrende organer, avholdelse av årsmøter osv. Norcode bør kunne bidra med midler til drift i en etableringsperiode.

BYGGING AV FORVALTNINGSORGANISASJONER

Kollektiv forvaltning av rettigheter sikrer rettighetshaverne rimelig vederlag for bruken av

deres verk og arbeider og gir dessuten brukere lovlig tilgang til åndsverk m.v. I utviklingsland hvor piratvirksomhet er utbredt vil slike organisasjoner også kunne spille en viktig rolle i anti-pirat-arbeidet.

Gjennom seminarer (se ovenfor) kan det skapes bevissthet om rettigheter. Stiftelse av forvaltningsorganisasjoner vil gjerne kreve nedsetting av arbeidsgrupper som kan utforme vedtekter, innkalle til møter som kan velge styrende organer osv. Deretter må fullmakter fra rettighetshavere i inn- og utland innhentes (bygging av repertoar), og en stab må engasjeres og læres opp. I enkelte land er forvaltningsorganisasjoner allerede etablert, men de mangler kompetanse og midler til effektiv oppstart.

Etablering

Norcode vil gi økonomisk og praktisk støtte til etablering av forvaltningsorganisasjoner (utvikling av vedtekter, virksomhetsplan med budsjett osv.).

Opplæring

Norcode vil bidra til oppbygging av kompetanse i forvaltningsorganisasjoner. Norcode foretrekker å sende fagekspertise til utviklingsland for kursing av tillitsvalgte og ansatte fremfor å hente folk til Norge.

Drift

Det kan ta lang tid å få en nystartet forvaltningsorganisasjon i drift. Samtidig er det vanskelig for rettighetshavere i utviklingsland å ta opp dyre lån for å komme i gang. Norcode er innstilt på å yte økonomisk bistand over flere år fram til en organisasjon kan stå på egne ben. I en slik etableringsperiode er det dessuten viktig at organisasjonen får besøk av fagfolk, både fra Norge, andre land og internasjonale organisasjoner som kan gi råd og veiledning om tariff, avtaleinngåelser, forhandlinger osv.

Piratvirksomhet

I flere land utgjør piratvirksomhet, det vil si ulovlig eksemplarframstilling og videreformidling, et betydelig hinder for at den lokale kulturen kan blomstre. Det er behov for

ulike virkemidler i bekjempelsen av pirateri, ved siden av å generelt styrke forvaltningsorganisasjonene. Først når markedet er fritt for piratkopier og de legale alternativene lisensieres, kan den lokale kulturen overleve. Norcode kan derfor inkludere støtte til anti-pirat virksomhet i sin finansiering av oppbygging av forvaltningsorganisasjoner.

INTERNASJONAL INTEGRERING

Det er av stor betydning at rettighetshavere i utviklingsland kan integreres i det internasjonale opphavsrettsystemet. Norcode tar derfor sikte på å gi økonomisk støtte til at grunnorganisasjoner kan delta i møtene til internasjonale organisasjoner på deres respektive områder.

Normalt vil slik støtte bli administrert av de internasjonale rettighetshaverorganisasjonene.

TEKNOLOGISK OG ANNEN BISTAND

Norcode vil medvirke til at rettighetshavere i utviklingsland kan få teknologisk bistand på ulike nivåer og områder, særlig der hvor norske rettighetshavere har utviklet programvare og databaseløsninger som de er villige til å dele med andre til kostpris. Det kan også være aktuelt å gjøre bruk av tilgjengelig internasjonal programvare, hvor norsk ekspertise kan fremme bruk av verdensomfattende felles standarder.

Norcode kan også medvirke til tiltak som fremmer kultursektorens mer generelle interesser, herunder innføring av kulturpolitiske støtteordninger og spredning av ulike kulturprodukter (kunstutstillinger, konserter, salg av verk over digitale nett osv). Det skal normalt stilles krav om at slike tiltak støtter opp om en overordnet, opphavsrettslig målsetting.

1) Oversikt Norcodes grunnorganisasjoner

1. Den Norske Fagpresses Forening
2. Den norske Forfatterforening
3. Den norske Forleggerforening
4. FONO
5. Forbundet Frie Fotografer
6. Grafill - Norsk organisasjon for visuell kommunikasjon
7. Gramart
8. IFPI Norge
9. Musikernes Fellesorganisasjon (MFO)
- 10.
11. Mediebedriftenes Landsforening
12. NAViO
13. NOPA Norsk forening for komponister og tekstforfattere
14. Norges Fotografforbund
15. Norsk Artistforbund
16. Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening
17. Norsk Filmforbund
18. Norsk Journalistlag
19. Norsk Komponistforening
20. Norsk kritikerlag
21. Norsk Musikkforleggerforening
22. Norsk Oversetterforening
23. Norsk Redaktørforening
24. Norsk Revyforfatterforening
25. Norsk Sceneinstruktørforening
26. Norsk Skuespillerforbund
27. Norsk Tonekunstnersamfund
28. Norsk Tidsskriftforening
29. Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere
30. Norske Dansekunstnere
31. Norske Billedkunstnere
32. Norske Dramatikeres Forbund
33. Norske Kunsthåndverkere
34. Norske film- og tv-produsenters forening
35. Norske Filmregissører
36. Norske Scenografer
37. Ny Musikk's Komponistgruppe

2) Norcodes formål

§ 2 Formål

Foreningen har som formål å drive internasjonalt utviklings- arbeid på opphavsrettens område, herunder:
- å gi innføring i internasjonale konvensjoner og

opplæring i og assistanse med utvikling av lovgivning
- å arbeide med oppbygging av grunnorganisasjoner for rettighetshavere
- å støtte etablering av organisasjoner for kollektiv rettighetsforvaltning
- andre organisatoriske og tekniske prosjekter som styrker rettighetshaveres interesser
Dette kan skje gjennom faglig og teknologisk bistand, kompetanseutvikling og andre tiltak som er egnet til å realisere de nevnte formål.

Innenfor sitt formål skal foreningen
- stimulere norske rettighetshavere og deres organisasjoner til internasjonal innsats, og støtte disse organisasjonenes internasjonale prosjekter
- utvikle samarbeid med og søke støtte fra offentlige myndigheter og private organisasjoner
Foreningen har som sådan ikke økonomiske formål.